

— ons belastingstelsel vertroebelen? Het spreekt overigens vanzelf, dat ik een dergelijk gebruiken van het belastingapparaat alleen geoorloofd acht, indien daarvoor gewichtige redenen aanwezig zijn en geen andere middelen om hetzelfde te bereiken, mogelijk zijn.

Tenslotte volgen nog eenige opmerkingen van minder algemeen aard. In het werk ontbreekt een definitie van „belastingen”. Men kan toch kwalijk als zoodanig aanmerken de omschrijving van het doel der belastingen: „middelen ter bestrijding van de publieke uitgaven voor onverschillig welk doel” (337). Men kan hetzelfde met evenveel recht zeggen van de retributies, van de winsten op bedrijven, enz. Schr. zelf moet hier de bestemmingsheffingen met „spezielle Entgeltlichkeit” uitsluiten. Waar hij deze, zooals wij hierboven zagen, wel degelijk onder de „belastingen” rangschikt, kan de omschrijving op blz. 337 dus onmogelijk voor een definitie van het begrip „belastingen” doorgaan.

Op blz. 331 wenscht schr. in onze wetgeving een bepaling als § 56 van de Deutsche wet op de inkomstenbelasting, welke vermindering, c.q. kwijtschelding toelaat bij later ingetreden verminderde draagkracht. Wij zijn gelukkig reeds in het bezit van een dergelijke bepaling, n.l. art. 17 van de wet op de invordering.

Op de minder goed geslaagde blz. 370—372, handelende over beschermende invoerrechten, zal ik hier niet nader ingaan. Ik moge verwijzen naar hetgeen J. van der Poel daaromtrent heeft opgemerkt in W. D. I. A. no. 3037. Het wil mij trouwens voorkomen, dat schr. op blz. 373 terugkomt op zijn al te bonte beweringen op de drie voorgaande bladzijden.

Tenslotte moet ik vermelden, dat ik in dit boek, dat zoo schitterend de noodzakelijkheid van gelijkheid van druk op den voorgrond stelt, heb gemist de belangrijke kwestie van het belasten van familie-N.V.'s. Het is toch ook den schr. wel bekend, dat de juridische constructie van de belastingen op deze N.V.'s nu niet altijd een economische gelijkheid van druk ten gevolge heeft. Het werk geeft ons op dit punt geen uitsluit; ik meen, dat er toch evenveel reden aanwezig ware geweest om hierbij stil te staan als bijv. bij de amortisatie. Ik geef toe, deze zaak is zeer moeilijk, maar schr. met zijn groot talent heeft ons door meer moeilijke problemen geleid! ³⁾

De lezer gelieve te bedenken, dat de hierboven omschreven opmerkingen gering in aantal zijn, vergeleken bij alles waarmede ik van harte instem. Maar een recensie is nu eenmaal om verschillen meer op den voorgrond te stellen dan datgene waarin men het met elkaar eens is. En dat kan in een boek van ongeveer 700 blz. uiteraard zeer veel zijn.

Er is dus, ondanks het feit, dat dit suggestieve werk op verschillende plaatsen tot tegenspraak lokt, gelukkig ook zeer veel, dat ons verenigt. En dit stemt te meer tot verheugenis, wanneer men bedenkt, dat schr. en recensent niet dezelfde uitgangspunten hebben. Ik kan niet deelen in schrijvers individualistische maatschappij beschouwing. Ik heb allen eerbied voor de theoretische economie en het komt mij voor, dat wij goed doen, haar zoo lang mogelijk zuiver toe te passen. Maar er komen problemen waarbij men niet star en strak „Sein und Sollen” kan blijven onderscheiden. Ook schr. moet, hoe krachtig hij die onderscheiding ook voorstaat, erkennen, dat in de belastingleer de ethiek onmisbaar is (333 en stelling LXII). Hij motiveert dit door er op te wijzen dat de kwestie van de gelijkheid van belastingdruk vóór alles beantwoordt aan een gerechtigheidsideaal (332). Ik wil dit niet ontkennen, maar de belasting is toch evenzeer een economisch probleem! En er zijn meer economische kwesties aan te wijzen, waarvoor ongeveer hetzelfde geldt.

Maar ondanks dit verschil van inzicht wil ik gaarne verklaren: dit is een prachtwerk; het is een verrijking van onze literatuur; het is gedeger dan de Deutsche boeken op dit gebied, welke hier te lande tot heden veel werden geraadpleegd. Wij moeten den schrijver, dien ik gaarne meer dan één herdruk toewensch, dankbaar zijn voor zijn grootschen, moeizamen arbeid.

's-Gravenhage

M. J. H. SMEETS

³⁾ Nadat dit reeds geschreven was, nam ik kennis van Prof. Bordewijks bespreking over Dr. Wibauts Praeadvies over „Winstbelasting van Naamlooze Vennootschappen”, De Economist, Dec. 1930, blz. 878/9. Schr. raakt daar deze kwestie aan; zijn advies luidt: Vul de inkomstenbelasting aan door uitbreiding van het beginsel der richtige heffing, „fictio cedit veritati”. Theoretisch is dat de meest eenvoudige oplossing, maar is zij praktisch uitvoerbaar?

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid, om de grenzen, waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door één der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Vraag No. 20

Welke rentevoet moet bij goodwill bepaling worden gebruikt?

Vriendelijk verzock ik U in de rubriek Vragenbus wel het volgende te willen behandelen.

Bij „Goodwill”-bepaling komt men tot de vraag: welke der twee in het geding zijnde rentevoeten moet men voor kapitalisatie gebruiken:

1. de z.g. kapitaalmarktrente van eerste klasse obligaties,
2. de z.g. rente-bij-het-bedrijf-behoorende, waarin het risico heet te zijn.

Zoudt U het standpunt van beide redeneeringen willen toelichten, eventueel met verwijzing naar literatuur, waarin dit vraagstuk behouwd werd.

Antwoord

De term „rente-bij-het-bedrijf-behoorende” in de vraag is niet heel duidelijk. Wat wordt hier onder bedrijf bedoeld? Vrager spreekt van rente behoorende bij het bedrijf; mocht hiermede bedoeld zijn het gemiddelde rendement, dat de eigenaar van de onderhavige bedrijfshuishouding geniet, dan zou men de overwinst-factor, die men kapitaliseeren wil, tevens — als gemiddelde — invoeren in het disconteringspercentage. Men voelt, dat dit niet juist kan zijn.

Het „risico” in dezen zin zou bedoeld kunnen zijn als het risico aan de overneming der zaak verbonden — dus kans van overgang van relaties, kans van versterkte concurrentie, kans van terugblijven van de winsttoeneming of kans van afneming enz. —; het is echter nogal globaal al dergelijke factoren samen te vatten in een enkele benadering door het disconteringspercentage te verhoogen overeenkomstig het saldo der geschatte invloeden van al deze factoren, strikt genomen is dit niet anders dan een zekerheidsfactor aannemen zonder veel motiveering.

Een betere behandeling zal men dus krijgen, wanneer men al de factoren, die risico in zich dragen, dat in de toekomst het inkomen minder zal worden of korter zal duren, gaat onderzoeken en den invloed van elk van die factoren opneemt in de schatting van het toekomstig inkomen. Ten aanzien van de vraag, of de overwinst een stijgende of dalende lijn vertoont, zou dus de grondlijn dier stijging of daling moeten worden vastgesteld, om te voorkomen, dat de conjunctuurmatige stijging of daling teveel doorslag geeft bij de goodwillbepaling. Indien men echter in de systematische schatting van het toekomstig inkomen de risicofactoren, een voor een, heeft gediscoteerd, is er geen reden meer aanwezig om een veiligheidsmarge te leggen op den disconteringsvoet en komt men dus tot de kapitaalmarktrente.

Men kan den term bedrijfsrente nog in verband brengen met

verschil in rentabiliteit van de gemiddelde onderneming in verschillende bedrijfstakken. *Schmalenbach* Financieringen pag. 29. Daaruit blijkt, dat aandeelen in spoorwegbedrijven bij een geringe rentabiliteit een gelijken koers hebben als aandeelen in bedrijven, die sterk aan mode, seizoen en dergelijken onderhevig zijn, tot minder algemeen bekende bedrijfstakken of tot branches behorende, waarvan de aandeelen — door onbekendheid — minder courant zijn, of tot branches, waarvan de aandeelen, uit hoofde van zekere instabiliteit, in meerdere mate speculatie-object zijn. Al deze verschillen in koers volgen echter uit een systematische onderschatting van het toekomstige inkomen. Men zou hoogstens kunnen zeggen, dat de ervaring met dat onderschatten zoo groot is, dat de factor, die van het toekomstige inkomen wordt afgetrokken, bijna een standaardcijfer geworden is en dus in een percentage uitgedrukt kan worden, wat het gebruiken van een risico-percentage suggereert.

Bij de goodwill-bepaling kunnen we echter uit het gegeven bedrijf *alle* factoren analyseeren door ons onderzoek en daarmee is dus de kapitaalmarktrente ook hier de aangewezen discontoeeringsvoet. Voor onvoorziene mogelijkheden kan men m.i. beter een redelijk bedrag aftrekken dan den rentevoet veranderen.

De litteratuur over goodwill acht ik bekend. De nieuwe druk van *Schmalenbach* geeft verschillende verwijzingen naar litteratuur, ook tijdschriftartikelen, w.o. *Rechtman* in Zeitschrift f. Hw. f. 1926 en *Auler* in Zeitschrift f. Betr. w. sch. 1927 van belang zijn.

ABR. MEY

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHuishouDKUNDE

Redactie: **Mej. Dr. R. PHILIPS** en **Drs. G. L. GROENEVELD** voor bedrijfseconomie en **J. P. DE HAAN** en **J. C. SPANGENBERG** voor accountancy

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Accountants' charges

Redactie — Naar aanleiding van de bespreking van de accountantshonoraria, ter gelegenheid van de najaarsvergadering van de „Western District Council of Credit Traders”, geeft de redactie de volgende opmerkingen.

Men zag op deze vergadering het verschil niet tusschen het verkoopen van goederen en het koopen van het voordeel van het persoonlijke contact met een accountant. De kwaliteit van deze connectie kan niet volgens een tabel worden weergegeven, doch hangt van allerlei omstandigheden af. En verder:

„The services of a whole time bookkeeper can be purchased in this manner, (volgens marktprijs), but not the relationship whereby a professional accountant puts his experience and personal skill into relation with the particular and peculiarly personal situation of individual clients”.

A II 1

The Accountant 29 Nov. 1930

Duties of beginning accountant

Redactie. — De volgende vragen worden door de redactie beantwoord:

1. What would be the duties of one who entered an office with only a course in accounting principles and a course in economics as a background?

2. Is it likely that this person would be sent around to the offices of various clients both in New York and outside of it?

3. Are the opportunities greater in the commercial cities other than New York?

4. If one can choose between two companies, how can he tell which would be the better one for him to enter?

A II 1

The American Accountant Dec. 1930

De regeling van ons accountantswezen

Drift, Mr. P. A. van der — Schr. vangt aan met het begrip „accountant” nader te omlijnen. Het voorstel van de Staatscommissie betreft vooral een regeling te brengen voor de „accountants-ondernemers”. Naar schr.'s meening zou een regeling echter alle categorieën van accountants moeten omvatten.

A II 4

De Nederlandsche Mercur 11 Dec. 1930

III. DE LEER VAN DE INRICHTING

Voorraad-contrôle

S, W. F. S. — Het aanhouden van voorraden onderdeelen voor automobielen door automobielimporteurs en filialen van automobielconcerns wordt besproken. Aan de hand van modellen der kaarten wordt beschreven hoe men deze voorraden in zijn macht kan hebben, n.l. wat betreft de hoeveelheden die in voorraad moeten zijn; wat er in bestelling is, hoeveel slapende en doode voorraad er is, enz.

A III 3

Maandblad voor het Boekhouden Dec. 1930

Enkele bijzonderheden in de administratie van bouwverenigingen, in den zin der woningwet

Kessel, W. M. A. van — Enkele karakteristieke punten als renteverlies tijdens den bouw en de exploitatiebegroting, worden besproken.

A III 3

Maandblad voor het Boekhouden Dec. 1930

De cameralistische boekhouding bij de gemeenten

Rijter, G. H. — Behandeld wordt de toepassing van de cameralistische boekhouding in de gemeente-administratie.

A III 3

Maandblad voor het Boekhouden Dec. 1930

General principles for keeping accounts of state are formulated

Redactie. — Beschreven worden de: „General suggestions and recommendations as to the manner in which the financial accounts of a state — New Jersey in particular — should be kept”.

A III 3

The American Accountant Dec. 1930

Cigarette gift schemes

Redactie. — Zeer uitvoerig wordt beschreven de administratieve behandeling van het cadeaustelsel bij sigarettenfabrieken. Ook de linia-turen van verschillende boeken, hierop betrekking hebbende, worden gegeven.

A III 3

The Accountant 10, 17 en 24 Jan. 1931

Simple accounting and stock control plan for small book shop

Glück, L. — Beschreven wordt de administratie van een boekhandel en uitleenbibliotheek. O.m. wordt opgemerkt, dat alleen boeken worden uitgeleend tegen volle betaling, terwijl bij teruggave het geld onder aftrek van de huur wordt teruggegeven of dient ter betaling van het volgende geleende boek.

A III 3

The American Accountant Nov. 1930

Clothing company head describes accounting procedure

Hickey, J. G. — Besproken wordt de maandelijksche winst- en verliesrekening, alsmede de permanente inventaris, van de Hickey-Freeman Company (textiel-fabriek). Ook eenige formulieren worden gegeven.

A III 3

The American Accountant Jan. 1931

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Wisconsin securities division adopts rules for determining profits

Matthews, G. C. — O.m. wordt het volgende opgemerkt:

„A report rendered to the owner of a business may be sufficient if it gives him the results of operations and a statement of financial position, but such a report may be altogether inadequate for the prospective underwriter of securities. For his purpose an adequate audit report must go far beyond the primary financial statements and their supporting schedules. It should be analytical and critical, to exhibit the strength or weakness of the business. The Securities Division must apply certain statutory standards in determining whether or not securities to be sold are in class A. In applying these standards questions may be raised which are not answered by audit reports which might be satisfactory to investment bankers. The statutory